

חינוך לחיים

פרשת וירא

כידוע מצוות הכנסת אורחים היתה בסדום חטא גדול שהרי כתוב 'ואנשי סדום נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה' מוכח שה'חטא' של לוט שהכניס אורחים הרגיו את כולם... וממילא יש להשתומם ולהתפעל איך מסר לוט את נפשו ממש למצווה? מהיכן שאב את הכח למסירות נפש זו? רואים מכאן את הכח האדיר של גירסא דינקותא שהרי מהיכן למד הכנסת אורחים? מבית אברהם אבינו!! וזה נשאר לו לכל חייו!! גירסא דינקותא נותן כח שיכול לעמוד בנסיון וללחום נגד המפריעים השונים ולנצחם. שהרי טבע האדם הוא ההיפך מזה, בד"כ נער מזלזל בימיו ושניו ומשאיר את השתלמותו לימים יבואו לכשיתבגר, ובאמת זוהי טעות נוראה כי 'עיקר הצלחת האדם – בימי נעוריו'. ומה שאדם לומד או קונה מידות טובות ועושה מעשים טובים בנעוריו זה נשאר לו לתמיד. ועד"ז נאמר בסוכה נ"ג 'אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו'.

ואם נתבונן נראה יותר שהרגל של אדם נעשה אצלו לטבע, שהרי הם לקחו מצוות הומנטריים ושכליים והפכו את זה לחוק מדינה שאסור. כמו שהמדרש מספר על החוקיים האכזריים שלהם. ואיך בני האדם הסכימו לכך? אלא שאף כאשר הדבר זר גם מצד טבע האנושי וגם מצד השכל הישר, וביותר שבתחילה הדבר מעורר יחס של בוז וסלידה וכמו לדוגמה החוק הזה שמי שהכה ופצע את חברו – יחייבו הדיינים את המוכה לשלם לחברו שכר הקזת דם שהוציא ושפך את דמו... אבל בכל זאת כשמתרגלים בזה ועושים אותו מאיזו סיבה שתהיה, אז לפי רוב המעשה 'נעשה ההרגל לטבע ואח"כ גם השכל מסכים לזה בכל לב' ולכן שאפילו שטבע הנערים להיות עסוקים בעניניהם ובמשחקיהם אבל מיד באו כולם ונסבו על הדלת למחות על הכנסת האורחים כי זה כח ההרגל שנהפך לטבע. וזה מלמדנו עד כמה צריך מקטנות להרגיל אך ורק למידות טובות והנהגות ולא לומר כשיגדל נחנך אותו.

ידם ויביאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת סגרו' ולכא' למה צריך להוסיף שסגרו את הדלת הרי בהמשך כתוב 'וילאו למצוא את הפתח' מוכח א"כ שכיוון שהיכו את אנשי סדום בסנוורים, לא יכלו למצוא כלל את מקום הפתח ולשם מה א"כ סגרו המלאכים את הדלת?? גם בהפטרה אנו רואים שאלישע הנביא אמר לאשת עובדיה 'ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת על כל הכלים' – 'ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בנה' ואז נהיה הנס של ריבוי השמן. מה מלמדנו סגירת הדלת??

הפשט כך, אם רוצים שיהא גרסא דינקותא טובה, אם רוצים לגדל בנים יראים ושלמים אוהבי ה' יראי חטא חייב 'לסגור את הדלת' כי הרי בחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, כל האוויר בחוץ מורעל על ידי כוחות הטומאה, והיצר הרע אורב לו לאדם בכל עת ובכל שעה, ולגדל בנים יראים ושלמים בדורנו זה בבחינת 'ניסך שבכל יום עמנו' וכמו שראינו שנס אינו יכול להתקיים אלא אך ורק בתנאי של 'וסגרת הדלת' לשמור שחלילה לא תכנס שום רוח רעה מבחוץ, כדי שהגרסא דינקותא תהיה טובה חייבים לקיים הפס' 'וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך' שחלילה לא תנשוב בבית פנימה שום רוח שאינה טובה ולקיים מאמר הכת' בישעיה 'לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך בעדך חבי כמעט גם בפר' חיי שרה על הפס' 'והנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא רגע עד יעבור זעם'.

ידעה ותדע העינה ותמלא כדה ותעל' רואים אותו רעיון - 'ואיש לא ידעה' לומר לא די שלא היתה רגילה לצאת מן הבית לשאוב מים אלא אפילו בחלון ובבית אביה לא ראה אותה שום אדם, לזה הוסיף גם בתולה וגם איש לא ידעה. נמצינו למדים גודל ההפלגה בצניעותה של רבקה אימנו, אשר מעולם לא נראתה ניצבת בחלון ביתה, ולא ראה אותה אדם מעולם, כל זאת לגודל צניעותה הרבה ולכן זכתה להעמיד את כל כרם בית ישראל. ראיתי רעיון נפלא – לתרגולת יש משימה לא פשוטה בכלל. לדגור על הביצים עד שיצוצו האפרוחים הקטנים.

מצד אחד, עליה לעטוף את הביצה מכל כיוון שהוא, לכסות אותה לגמרי כדי שלא תכנס אפילו טיפת רוח צוננת ושחום הביצה לא יברח – ומצד שני עליה להזהר שלא לרבץ על הביצים בצורה חזקה מדי, שלא יסדקו הביצים חלילה, ושלא ינזקו. התרגולת קבלה בינה מיוחדת לדעת לאזן בין הרכות הנדרשת ובין הכסוי המלא.

אומר הרה"ק ר' שלומקה מזויעל שחינוך ילדים הוא כמו מלאכת הדגירה. בחינוך כמו בדגירה נדרש האיזון הקריטי. מצד אחד לסגור את הבית הרמטית מכל רוח זרה, לפקוח עין על הלך הרוח של הילד ולשמור עליו מכל נזק גשמי ורוחני – ומצד שני לא ללחוץ עליו חזק מדי, לא לחסום את האוויר לנשימה. וזוהי המשימה שלנו!! ואם אתה רואה שמשהו מתחיל לזיף, אחד מהילדים מזמר זמירות זרות... אחד האפרוחים פוזל החוצה... מה תעשה? האם תפקיר את הביצה לקור ולנכור?? האם תנהג בהפקרות, תקח מקל ותשבור את הביצה... ללא תקנה?? בושאי שלא!! התרגולת תשיב הביצה למקומה, אתה תעטוף את הילד מחדש, ביתר שאת וביותר חום, תוך הקפדה לא לחנוק ולסדוק חלילה שאז עלולים להגיע לתוצאה גרועה יותר.

וצרך להשקיע במלאכה הקשה הזו שבמקדש, לחשוב מחשבות ולטכס עצות היאך לתפוס את החבל בב' ראשיו, היאך יסגור ויחזק את החומות והגדרים בכל הכוחות והאמצעים, בהסברה נכונה שהרחוב הינו מקום סכנה המועד לפורענות, אך מאידך שח' לא ירגישו בבית האסורים... כי עיקר העבודה היא להטעמם ולהרגישם בבחינת 'טעמו וראו כי טוב ה''. ולהראותם שהעונג האמיתי והנחת והשמחה מצויים במי שזוכה לאשתו כגפן פוריה בירכתי ביתו, כשבנו כשתילי זיתים סביב לשולחנו

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com